

De sociale motor van Curaçao

reportage

Ze gaat richting de tachtig, maar weet van geen ophouden. ‘Tante’ Riet Rozendal is het sociale gezicht van Curaçao. Met de opbrengst van de bijzondere kringloopwinkel aan huis helpt Ayudo Social de armen op het eiland. En dat zijn er veel.

door **Ton de Jong**

Ze hoort het haar moeder zaliger zeggen: ‘Riet, Riet, waar zedde toch mee bezig. Wenne rommel. Maar Riet weet ‘verdimmes’ goed wat zij al vijftig jaar op Curaçao aan het doen is. „Ik doe het voor de kinderen, alles voor de kinderen.” Bij Tap Maar In, een bruin café dat alleen door Hollanders wordt bezocht, begint de Santa Rosaweg, een drukke doorgaande weg in een buitenwijk van Willemstad. Voordat de roze, blauw en okergeel geverfde winkels en bedrijfes zich aaneenrijgen, staan er witte bungalows met grote, schaduwwrijke tuinen. Nummer 16 is een begrip op Curaçao. Hier resideert Riet Rozendal (78) en haar Ayudo Social Corsow. Gemakkelijk te vinden als het minibusje met de drie woorden die Sociale Hulp Curaçao betekenen bij het donkerbruine hek staat. Bij het hek staat altijd wel iets. Een afgedankt kinderfietsje, een doos met schoenen, vooral veel kleding. Heb je op Curaçao iets over wat nog bruikbaar is, dan breng je het naar de Santa Rosaweg. Zonder afzender. Vannacht zijn er tien houten kistjes neergezet waarin ooit microscopen hebben gezeten. Ik zou er vogelkooitjes van maken.

Het is negen uur. Achter het hek zoeken donkergekleurde vrouwen in stapels kleding die onder het afdak op lange tafels liggen en proppen hun Jumbo-shoppers vol. Ze komen oorspronkelijk uit Haïti, de Dominicaanse Republiek of Colombia. Vier (witte) oudere vrouwen houden toezicht, onderhandelen over de prijs en rekenen af. Dit is handelswaar. Veel wordt doorverkocht aan landgenoten. Antilliaanse vrouwen zie je hier nauwelijks – zij schamen zich ervoor om openlijk gebruikte kleding te kopen. Komen de klanten en het ‘winkelpersoneel’ van Ayudo er samen niet uit, dan wordt Riet erbij gehaald als opperrechter. „Nee, niet minder dan twintig gulden, anders laat ze het maar staan.” Ze is sinds jaar en dag voorzitter van Ayudo. Op het eiland is Riet een icoon. Ze is vele malen geëerd en onderscheiden. Met die status hielden de

drie jongens die haar een jaar geleden thuis bruuft overvielen geen rekening. Het is een mooi huis, waarin de functies gescheiden zijn. De overkapping en de garage zijn voor Ayudo. Daar mag iedereen komen. De veranda, waar tien vogels tussen een woud van planten lawaai schoppen – de papegaaien Chi en Cha om het hardst – is voor het sociale leven. „Hier maken we de kas op, hier buurten we als de winkel om elf uur wordt gesloten.” De snoepkot staat op tafel, er gaan elke week vijf blikken koffie op. „Echt Brabants. Bij ons thuis was het ook de zoete inval. We hadden altijd mee-eters. Dat heb ik meegenomen naar Curaçao. De hele buurt kwam hier spelen, maar wel met regels. Zó wil ik het hebben en niet anders. Kinderen hebben discipline nodig. Dat wordt later gewaardeerd. De mannen van nu die vroeger met onze jongens kwamen spelen, noemen mij nog steeds tante Riet.” De andere dames schuiven aan. De dagopbrengst wordt geteld en bijgeschreven in het kasboekje. Een goede dag betekent (omgerekend) tweehonderd euro, op een slechte halen ze amper veertig euro. Allemaal grijze duiven, zegt Riet. De meesten wonen al lang op het eiland. Ze zijn meegekomen met hun man, die arts, ambtenaar of leraar was. Vrouwen met namen als Bep den Brabander (86) en An Maas. Ze zitten vaak in meerdere vrijwilligersorganisaties. „Wij zijn totaal ingeburgerd, maar die witte kleur blijft. Uiteindelijk zijn wij in de ogen van de zwarte Antillianen toch vreemden op hún eiland. Dat gevoel is de laatste tijd aangewakkerd door politici die scheldend en tierend afstand namen van alles wat Nederland is. Dat gekwek had veel invloed op kinderen. Zij draaiden zich om als Nederlanders in de bus stapten. Daar werd ik verdrietig van. Het is nu rustiger op het eiland, ik hoop dat het de goede

“Uiteindelijk zijn wij in de ogen van de zwarte Antillianen toch vreemden op hún eiland

Elke maandag duizend eieren naar bejaarden

Ayudo Social is in 1963 opgericht. De stichting komt aan geld door de verkoop van tweedehandskleding, gebruikte spullen en boeken. Van de opbrengst krijgen jonge vrouwen kook- en naailes, worden elke maandag duizend eieren uitgedeeld aan bejaarden, scholen en gehandicapten en krijgen kinderen op achterstandsscholen een verjaardagscadeau. Voor kinderen wordt het schoolgeld betaald. Nog uit het jaarverslag: ‘We hebben uitstapjes verzorgd voor acht volle bussen kinderen met een lunch bij McDonald’s. Elke maand krijgt een verlamde jongen van ons zakgeld toegestuurd. Wij hebben voor twee gehandicapten een ijskast gekocht.’ Over de armoede op Curaçao zijn geen betrouwbare gegevens. Naar schatting leeft een derde van de bevolking onder de armoedegrens. De bijstandsuitkering is (omgerekend) 250 euro per maand, met een prijspeil dat te vergelijken is met Nederland. Waar de overheid het laat afweten, schieten vrijwilligersorganisaties als Ayudo Social te hulp. Curaçao, met een bevolking van 140.000 inwoners, heeft er tientallen van, waarin veel Nederlanders actief zijn.

kant op gaat.” Dieper in het huis is het rustig en meer Europees ingericht. De beste plekje voor foto’s van haar overleden man Frank, onder anderen samen met prins Friso en Ernst Hirsch Ballin. Daarnaast een beeldje van de Kruikenzeiker. Riet stamt uit de slagersfamilie Meeuwesen uit Enschede en minister werd. „Toen ik in verwachting was van het zesde kind, zei iemand: ‘Riet, je hebt niets te doen. Kom bij Ayudo Social’. Je kunt hier wel op je luië gat op het strand blijven zitten, maar ik vind dat als je hier graag woont, je er iets voor over moet hebben.” Ook de kinderbescherming en de gezinsvoogdijvereniging deden met succes een beroep op Riet. Nederland speelt in haar leven alleen nog op de achtergrond een rol. „Ik ben in geen tien jaar in Nederland geweest. In maart ga ik een weekje. Het is wel leuk hoor om de

familie te zien, maar na een paar dagen wil ik weer naar de plek waar ik in mijn gewone doen ben.” Vanaf half één ’s middags, wanneer het Ayudowerk aan de kant is, rust Riet uit in een van de stille kamers in het huis. Hier stonden op 9 januari vorig jaar plotseling twee gemaskerde jongens die haar een groot mes op de keel zetten en alle sieraden en geld meenamen. Ze rukten haar trouwring af die was samengesmolten met de ring van haar man. Ze heeft eigenlijk liever niet dat er nu nog over wordt geschreven, ‘want als ze dat in Nederland lezen dan is dat slecht voor het toerisme’. Haar dochter Gabriëlle stuurde meteen een emotionele ingezonden brief naar de lokale krant *Amigoe*:

‘Deze gebeurtenis, helaas voor veel mensen bijna geen nieuws meer, zal zo veel nasleep krijgen. Zoals ze elke dag deed, zal mijn moeder haar hek, haar huis en niets meer open kunnen laten staan zodat mensen spullen kunnen afgeven. Zij zal een oplossing moeten zoeken met haar stichting, haar lust en leven, en alles wat zij elke dag voor onze gemeenschap overhad. Nu is ook zij een slachtoffer, nu zijn wij en vele

Het afdak bij het huis van Riet Rozendal is van én voor Ayudo Social. foto’s Solange Hendrikse

Riet Rozendal

“Ik geef niemand de schuld van die armoede. Het is er en wij moeten helpen

anderen hierdoor ook slachtoffer. Precies op de plek waar zij zo veel voor de Curaçaose jongeren heeft gedaan, is zij door deze jongeren zelf – denkt zij – bedreigd, overvallen en is haar kostbaarste persoonlijke sieraad afgerukt. Het vertrouwen is behalve bij haar ook bij ons, haar kinderen, helemaal weg.’

Het vertrouwen is heel langzaam teruggekomen. „Ik zag overal zwarte mannen in het huis. En nog steeds ben ik bangig wanneer ik alleen thuiskom. Wat tref je aan? Is er iemand in huis? De kinderen wonen in de buurt, dat is mijn geluk. Het gaat wel weer, ik heb mezelf weer redelijk op de rails staan.” Het was niet de eerste klap die

De jongste leerlingen van het Kolegio San Dominico met speelgoed voor de school dat is geschonken door Ayudo Social. Het oude speelgoed was gestolen uit de kast.

Riet Rozendal te verwerken kreeg. In 2010 liet de tropische storm Tomas het huis een meter onder water lopen. Stukken wand bezweken, 2,5 ton doorweekte boeken en kleren moesten op de vuilstort worden gedumpt. Nauwelijks hersteld van die ravage hielden vanden vanden huis in de opslag van Ayudo. Riet dacht geen moment aan stoppen. „Ik ben een doorbijter. Ik doe het voor de kinderen. Nee, in de villa’s bij de Jan Thielbaai wordt geen armoede geleden, wel een kilometer daarvandaan, waar grote gezinnen in vieze krotten leven. Ik geef niemand de schuld van die armoede. Het is er en wij moeten helpen. Armoede heeft hier wel te maken met normen en waarden,

met hoe mensen omgaan met geld. Kinderen lopen met een telefoon rond. De vaders zijn foetsie en de moeders hebben geen benul van opvoeding. Er is geen regelmaat. Zelfs schoolgaande kinderen weten gewoon niet hoe laat het is. Het zijn net poesjes. Zij hebben geen enkel besef van dag en tijd. Zo gaan ze naar school. *Dat kan toch nie!* Wij helpen op veel plekken, maar het mooiste vind ik dat wij kinderen op achterstandsscholen een verjaardagscadeautje geven. Anders krijgen ze niks.” Richting de leeftijd van tachtig jaar langzaam afbouwen? „Ik laat de boel nu niet in de steek. Een beetje minder spullen in de opslag, dat zou mooi zijn. Maar zolang ik

kan, draaien we hier.” We hebben het niet over een paar bananendozen. De garage zit tot de nok vol. Vanuit Nederland komen er regelmatig veertig dozen met boeken – alles wat riekt naar erotiek wordt verwijderd – en speelgoed bij, verzameld door sympathisanten in Alphen aan de Rijn. Maandelijks worden die boeken op een speciale markt verkocht. „Dat geeft nogal wat stress, want dan moeten de kleren worden opgeruimd en komen de boeken onder het afdak. Maar wij hebben zestig enthousiaste vrijwilligers. Dat houdt me op de been. Ik voel me beter als ik iets doe. Liever tijd tekort, want anders ga ik dingen bedenken die toch niet kunnen.”